

TẠP CHÍ KHOA HỌC ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP
Dong Thap University Journal of Science

Số Đặc biệt Chuyên san Khoa học Xã hội và Nhân văn

ISSN 0866-7675 | e-ISSN 2815-567X

DOI: <https://doi.org/10.52714/dthu.14.07S.2025.1714>

DÂN CA TRONG GIÁO DỤC MẦM NON: TỪ GIÁ TRỊ VĂN HÓA ĐẾN TÍNH CHỦ ĐỘNG CHUYÊN MÔN CỦA GIÁO VIÊN

Nguyễn Thùy Nhung

Trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế, Việt Nam

Email: nguyenthuyhung@dhsphue.edu.vn

Lịch sử bài báo

Ngày nhận: 05/12/2025; Ngày nhận chỉnh sửa: 14/12/2025; Ngày duyệt đăng: 20/12/2025

Tóm tắt

Bài báo phân tích việc phát huy giá trị của dân ca trong giáo dục mầm non thông qua tính chủ động chuyên môn của giáo viên. Trên cơ sở nghiên cứu lý luận, bài báo tổng quan và phân tích các công trình nghiên cứu trong nước và quốc tế giai đoạn 1998–2025 liên quan đến sự phát triển âm nhạc ở trẻ mầm non, vai trò giáo dục của dân ca và âm nhạc truyền thống, cũng như thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc ở các bối cảnh khác nhau. Kết quả phân tích cho thấy dân ca có giá trị rõ rệt trong việc hỗ trợ phát triển toàn diện cho trẻ mầm non, đặc biệt ở các lĩnh vực thẩm mỹ, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội và nhận thức văn hóa; đồng thời góp phần truyền tải các giá trị văn hóa truyền thống. Tuy nhiên, việc sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non hiện nay vẫn còn hạn chế, chủ yếu do cách tổ chức hoạt động mang tính lặp lại, thiếu định hướng sư phạm rõ ràng và chưa phát huy đầy đủ vai trò của giáo viên. Trên cơ sở đối chiếu kinh nghiệm quốc tế và thực tiễn Việt Nam, bài báo nhấn mạnh vai trò then chốt của tính chủ động chuyên môn của giáo viên trong việc lựa chọn nội dung, xác định mục tiêu, thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca; đồng thời đề xuất các định hướng nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non, phù hợp với yêu cầu đổi mới chương trình và điều kiện thực tiễn của các cơ sở giáo dục mầm non ở Việt Nam.

Từ khóa: Âm nhạc truyền thống, di sản văn hóa phi vật thể, dân ca, giáo dục mầm non, giáo viên mầm non, tính chủ động chuyên môn.

Trích dẫn: Nguyễn, T. N. (2025). Dân ca trong giáo dục mầm non: Từ giá trị văn hóa đến tính chủ động chuyên môn của giáo viên. *Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp*, 14(07S), 212-220. <https://doi.org/10.52714/dthu.14.07S.2025.1714>

Copyright © 2025 The author(s). This work is licensed under a CC BY-NC 4.0 License.

FOLK SONGS IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION: FROM CULTURAL VALUES TO TEACHERS' PROFESSIONAL AGENCY

Nguyen Thuy Nhung

University of Education, Hue University, Vietnam

Email: nguyenthuyhung@dhsphue.edu.vn

Article history

Received: 05/12/2025; Received in revised form: 14/12/2025; Accepted: 20/12/2025

Abstract

This paper examines how the educational value of folk songs in preschool education can be enhanced through teachers' professional autonomy. Adopting a theoretical research approach, the study reviews and analyzes domestic and international studies published between 1998 and 2025 on early childhood musical development, the educational significance of folk songs and traditional music, and the organization of music education activities in preschool settings. The findings indicate that folk songs contribute significantly to preschool children's holistic development, particularly in aesthetic, linguistic, socio-emotional, and cultural domains, while also facilitating the intergenerational transmission of traditional cultural values. Nevertheless, the use of folk songs in preschool education remains limited, often characterized by repetitive practices, insufficient pedagogical orientation, and an underutilization of teachers' professional roles. Drawing on international experiences and the Vietnamese context, this paper emphasizes teachers' professional autonomy as a decisive factor in effectively integrating folk songs into educational practice, as reflected in goal setting, content selection, activity design, and instructional implementation. On this basis, the study proposes orientations to improve the effectiveness of using folk songs in preschool education, in line with curriculum reform requirements and the practical conditions of preschool institutions in Vietnam.

Keywords: *Folk songs, intangible cultural heritage, professional autonomy, preschool teachers, preschool education, traditional music.*

1. Đặt vấn đề

Giáo dục mầm non được xem là giai đoạn nền tảng trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách của trẻ em. Ở bậc học này, giáo dục âm nhạc giữ vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ sự phát triển toàn diện của trẻ về thẩm mỹ, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội và nhận thức. Các nghiên cứu trong lĩnh vực giáo dục âm nhạc mầm non đã chỉ ra rằng sự phát triển âm nhạc của trẻ nhỏ không phải là khả năng cố định, mà chịu ảnh hưởng đáng kể từ môi trường giáo dục, các cơ hội trải nghiệm âm nhạc và bối cảnh văn hóa – xã hội mà trẻ đang sống (Welch, 1998; Young, 2016).

Trong các hình thức giáo dục âm nhạc ở bậc mầm non, dân ca và âm nhạc truyền thống được xem là nguồn học liệu có giá trị đặc biệt. Với giai điệu đơn giản, tiết tấu rõ ràng, lời ca ngắn gọn và gần gũi với đời sống, dân ca phù hợp với đặc điểm tâm sinh lý của trẻ mầm non. Việc cho trẻ làm quen với dân ca thông qua các hoạt động hát, nghe và vận động theo nhạc không chỉ góp phần phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc mà còn giúp trẻ bước đầu tiếp cận các giá trị văn hóa, phong tục và đời sống cộng đồng (Denac & Žnidarišič, 2018; Zhang & cs., 2023).

Từ góc độ giáo dục văn hóa, UNESCO nhấn mạnh rằng giáo dục là con đường quan trọng để bảo vệ và phát huy di sản văn hóa phi vật thể. Việc lồng ghép các yếu tố di sản văn hóa, trong đó có âm nhạc truyền thống và dân ca, vào giáo dục mầm non có ý nghĩa đặc biệt trong quá trình truyền nối văn hóa giữa các thế hệ, đồng thời góp phần nâng cao chất lượng giáo dục (UNESCO, 2018). Tổng quan các nghiên cứu gần đây cũng cho thấy nội dung di sản văn hóa ngày càng được quan tâm trong giáo dục mầm non ở nhiều quốc gia, với các cách tiếp cận và mức độ tích hợp khác nhau (Yücesan & cs., 2023).

Nhiều nghiên cứu quốc tế đã khẳng định rằng việc sử dụng dân ca và âm nhạc truyền thống trong giáo dục mầm non mang lại những tác động tích cực đối với sự phát triển tình cảm – xã hội của trẻ. Kết quả khảo sát của Jeremić & cs. (2025) cho thấy giáo viên đánh giá cao vai trò của âm nhạc truyền thống trong việc phát triển cảm xúc, kỹ năng giao tiếp và ý thức văn hóa của trẻ mầm non. Bên cạnh đó, nghiên cứu của Longhi (2009) chỉ ra rằng các tương tác âm nhạc sớm giữa người lớn và trẻ nhỏ có ý nghĩa quan trọng trong việc hình thành nền tảng giao tiếp và gắn kết xã hội. Một số nghiên cứu lý thuyết cũng nhấn mạnh giá trị tâm lý – giáo dục của các bài hát dân gian trẻ em trong việc nuôi dưỡng đời sống tinh thần và cảm xúc của trẻ (Muntean, 2020).

Tuy nhiên, các nghiên cứu cũng cho thấy việc sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non hiện nay vẫn chưa tương xứng với tiềm năng vốn có. Nghiên cứu so sánh của Bautista & cs. (2023) cho thấy các hoạt động âm nhạc trong trường mầm non chủ yếu mang tính lặp lại, thiên về hát theo và tái hiện, trong khi các hoạt động khuyến khích sự tham gia tích cực và sáng tạo của trẻ còn hạn chế. Hamilton và Murphy (2024) cũng chỉ ra rằng giáo viên thường sử dụng bài hát dựa trên kinh nghiệm cá nhân và niềm tin nghề nghiệp, trong khi còn thiếu các căn cứ đánh giá có hệ thống về hiệu quả giáo dục của việc sử dụng bài hát và dân ca trong giáo dục mầm non.

Ở Việt Nam, nhiều nghiên cứu đã đề cập đến việc tích hợp nội dung văn hóa địa phương, văn học dân gian, đồng dao và dân ca vào giáo dục mầm non nhằm góp phần phát triển toàn diện cho trẻ và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc (Kiên & Nhung, 2023; Lan, 2021; Tran & Nguyen, 2024). Tuy nhiên, các nghiên cứu cũng cho thấy giáo viên mầm non còn gặp khó khăn trong việc lựa chọn nội dung dân gian phù hợp với độ tuổi và bối cảnh giáo dục, thiếu quy trình rõ ràng và còn lúng túng trong tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca (Nhung, 2025; Xuan & Dung, 2024).

Từ những phân tích trên có thể nhận thấy rằng, khoảng trống nghiên cứu hiện nay không chỉ nằm ở việc khẳng định vai trò và giá trị của dân ca trong giáo dục mầm non, mà chủ yếu ở việc làm rõ vai trò của tính chủ động chuyên môn của giáo viên trong quá trình lựa chọn, tổ chức và đánh giá hoạt động giáo dục với dân ca. Đây chính là cơ sở để bài báo tập trung phân tích và làm rõ cách thức phát huy giá trị của dân ca trong giáo dục mầm non thông qua nâng cao tính chủ động chuyên môn của giáo viên, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mầm non và bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống trong bối cảnh hiện nay..

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài báo được thực hiện theo phương pháp nghiên cứu lý luận, trong đó trọng tâm là tổng quan và phân tích các công trình nghiên cứu trong nước và quốc tế liên quan đến việc sử dụng dân ca và âm nhạc truyền thống trong giáo dục mầm non. Việc lựa chọn phương pháp này nhằm (i) hệ thống hóa cơ sở lý luận về vai trò của dân ca trong giáo dục mầm non; (ii) nhận diện thực trạng và xu hướng nghiên cứu, triển khai dân ca trong hoạt động giáo dục; và (iii) làm rõ vai trò của tính chủ động chuyên môn của giáo viên trong quá trình lựa chọn, tổ chức và đánh giá hoạt động giáo dục với dân ca.

2.1. Nguồn tư liệu nghiên cứu

Nguồn tư liệu nghiên cứu bao gồm các bài báo khoa học đã công bố trên các tạp chí chuyên ngành về giáo dục mầm non, giáo dục âm nhạc và khoa học giáo dục; các nghiên cứu tổng quan và nghiên cứu thực nghiệm liên quan đến âm nhạc truyền thống, dân ca và văn học dân gian trong giáo dục mầm non; cùng với các tài liệu định hướng của các tổ chức quốc tế về giáo dục và bảo tồn di sản văn hóa.

Các tư liệu được lựa chọn chủ yếu trong giai đoạn từ năm 1998 đến năm 2025, bảo đảm phản ánh cả cơ sở lý luận nền tảng và xu hướng nghiên cứu gần đây. Nội dung tư liệu tập trung vào ba nhóm vấn đề: (i) sự phát triển âm nhạc ở trẻ mầm non và các điều kiện hình thành năng lực âm nhạc; (ii) vai trò, giá trị giáo dục của dân ca và âm nhạc truyền thống trong giáo dục mầm non; (iii) thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc, giáo dục văn hóa cho trẻ, đặc biệt là các biểu hiện và điều kiện hình thành tính chủ động chuyên môn của giáo viên khi sử dụng dân ca.

2.2. Quy trình thu thập và lựa chọn tư liệu

Việc thu thập tư liệu được tiến hành thông qua tra cứu có chọn lọc trên các cơ sở dữ liệu khoa học, trang thông tin điện tử chính thức của các tạp chí khoa học, cơ sở nghiên cứu và các tổ chức quốc tế. Tư liệu được lựa chọn theo các tiêu chí: (i) liên quan trực tiếp đến giáo dục mầm non; (ii) đề cập đến dân ca, âm nhạc truyền thống hoặc các hình thức văn học dân gian có liên hệ đến hoạt động âm nhạc của trẻ; (iii) có nội dung phân tích về cách tổ chức hoạt động giáo dục và vai trò của giáo viên; (iv) có giá trị tham khảo cho việc phân tích, đối chiếu trong bối cảnh giáo dục Việt Nam.

Sau khi thu thập, tư liệu được sàng lọc, mã hóa theo chủ đề và phân loại theo ba nhóm nội dung chính: (1) nhóm tư liệu về cơ sở lý luận và sự phát triển âm nhạc ở trẻ mầm non; (2) nhóm tư liệu về sử dụng dân ca và âm nhạc truyền thống trong giáo dục mầm non ở các bối cảnh khác nhau; (3) nhóm tư liệu về thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục và vai trò của giáo viên, bao gồm các yếu tố ảnh hưởng đến mức độ chủ động của giáo viên khi triển khai hoạt động giáo dục với dân ca.

2.3. Phương pháp phân tích và tổng hợp

Trên cơ sở tư liệu đã lựa chọn, bài báo sử dụng các phương pháp phân tích, so sánh và tổng hợp tài liệu nhằm rút ra các luận điểm khoa học phục vụ mục tiêu nghiên cứu. Quá trình

phân tích tập trung làm rõ: (i) các biểu hiện và giá trị giáo dục của dân ca đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non; (ii) thực trạng và xu hướng sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non ở các bối cảnh quốc tế và Việt Nam; (iii) vai trò của tính chủ động chuyên môn của giáo viên trong việc phát huy giá trị giáo dục của dân ca, thể hiện qua lựa chọn nội dung, thiết kế hoạt động, tổ chức thực hiện và tự đánh giá, điều chỉnh hoạt động.

Việc đối chiếu kết quả nghiên cứu giữa các bối cảnh khác nhau giúp xác định những điểm tương đồng, khác biệt và các vấn đề còn tồn tại trong thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca. Trên cơ sở đó, bài báo đề xuất các định hướng nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non, phù hợp với yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục và điều kiện thực tiễn của các cơ sở giáo dục mầm non ở Việt Nam.

3. Kết quả và bàn luận

3.1. Giá trị của dân ca đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non

Kết quả tổng hợp các nghiên cứu cho thấy dân ca và âm nhạc truyền thống có giá trị rõ rệt đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non, thể hiện ở nhiều lĩnh vực như thẩm mỹ, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội và nhận thức văn hóa. Các nghiên cứu nền tảng về giáo dục âm nhạc đã chỉ ra rằng sự phát triển âm nhạc ở trẻ nhỏ không phải là năng lực bẩm sinh cố định, mà là kết quả của sự tương tác giữa tiềm năng cá nhân và môi trường giáo dục, trong đó các cơ hội trải nghiệm âm nhạc phù hợp với bối cảnh văn hóa giữ vai trò đặc biệt quan trọng (Welch, 1998). Quan điểm này tiếp tục được khẳng định trong các tổng quan nghiên cứu về giáo dục âm nhạc mầm non, nhấn mạnh rằng trẻ em có thể phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc một cách tự nhiên và bền vững khi được sống trong môi trường giáo dục giàu trải nghiệm âm nhạc mang tính văn hóa (Young, 2016).

Ở góc độ phát triển thẩm mỹ, dân ca với cấu trúc giai điệu đơn giản, tiết tấu rõ ràng và tính lặp lại vừa phải giúp trẻ dễ tiếp nhận, ghi nhớ và tái hiện, qua đó hình thành những cảm xúc thẩm mỹ ban đầu và khả năng cảm thụ cái đẹp trong âm nhạc. Đồng thời, việc tham gia các hoạt động hát, nghe và vận động theo dân ca còn tạo điều kiện để trẻ phát triển khả năng phối hợp vận động, khả năng chú ý và tính kỷ luật trong hoạt động tập thể.

Không chỉ dừng lại ở giá trị thẩm mỹ, nhiều nghiên cứu cho thấy dân ca còn có vai trò quan trọng trong việc hỗ trợ phát triển ngôn ngữ và năng lực giao tiếp của trẻ mầm non. Lời ca ngắn gọn, hình ảnh sinh động, gắn với đời sống sinh hoạt và lao động cộng đồng giúp trẻ mở rộng vốn từ, rèn luyện khả năng diễn đạt và bộc lộ cảm xúc. Đồng thời, các hoạt động âm nhạc mang tính tập thể tạo cơ hội để trẻ giao tiếp, hợp tác và hình thành các kỹ năng xã hội cơ bản. Kết quả khảo sát của Jeremic & cs. (2025) cho thấy giáo viên mầm non đánh giá cao vai trò của âm nhạc truyền thống trong việc phát triển cảm xúc, kỹ năng giao tiếp và khả năng hòa nhập xã hội của trẻ.

Bên cạnh đó, dân ca còn là phương tiện quan trọng giúp trẻ bước đầu tiếp cận và hình thành nhận thức về các giá trị văn hóa truyền thống, từ đó góp phần xây dựng ý thức về bản sắc văn hóa và cộng đồng. UNESCO (2018) nhấn mạnh rằng việc tích hợp di sản văn hóa phi vật thể vào giáo dục, đặc biệt ở bậc học mầm non, có ý nghĩa quan trọng trong quá trình truyền nối văn hóa giữa các thế hệ. Thông qua dân ca, trẻ được tiếp nhận các giá trị văn hóa một cách tự nhiên, không áp đặt, phù hợp với đặc điểm phát triển tâm sinh lý của lứa tuổi mầm non.

3.2. Thực trạng và xu hướng sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non

Mặc dù có nhiều giá trị giáo dục được khẳng định, các nghiên cứu cho thấy việc sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non hiện nay vẫn còn tồn tại những hạn chế đáng kể. Nghiên cứu so sánh của Bautista & cs. (2023) về hoạt động âm nhạc trong trường mầm non ở các bối cảnh văn hóa khác nhau cho thấy các hoạt động âm nhạc chủ yếu mang tính tái hiện và lặp lại, tập

trung vào việc hát theo hoặc thực hiện các hoạt động có khuôn mẫu sẵn, trong khi các hoạt động khuyến khích sự tham gia tích cực, sáng tạo và thể hiện cá nhân của trẻ chưa được chú trọng đúng mức. Điều này phản ánh khoảng cách giữa mục tiêu phát triển toàn diện của chương trình giáo dục mầm non và thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc tại các cơ sở giáo dục.

Bên cạnh đó, nghiên cứu của Hamilton và Murphy (2024) chỉ ra rằng giáo viên thường sử dụng bài hát, trong đó có dân ca, dựa nhiều vào kinh nghiệm cá nhân và niềm tin nghề nghiệp. Các bài hát được sử dụng chủ yếu nhằm phục vụ các mục tiêu như duy trì nề nếp lớp học, hỗ trợ dạy nội dung hoặc tạo không khí tích cực, trong khi việc đánh giá một cách có hệ thống hiệu quả giáo dục của các hoạt động này còn hạn chế. Điều này dẫn đến nguy cơ dân ca được sử dụng như một công cụ mang tính thói quen, chưa khai thác đầy đủ tiềm năng giáo dục vốn có.

Một số nghiên cứu cũng nhấn mạnh vai trò của gia đình và môi trường ngoài nhà trường trong việc duy trì và phát huy dân ca cho trẻ mầm non. Denac và Žnidaršič (2018) cho rằng việc hát, nghe và chơi nhạc dân gian cần được thực hiện đồng thời ở cả gia đình và trường mầm non nhằm tạo ra môi trường văn hóa nhất quán, giúp trẻ có nhiều cơ hội tiếp xúc và trải nghiệm âm nhạc truyền thống. Tuy nhiên, trên thực tế, sự phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong việc giáo dục dân ca cho trẻ mầm non vẫn còn hạn chế, làm giảm hiệu quả của quá trình giáo dục.

3.3. Thực tiễn Việt Nam trong việc sử dụng dân ca ở giáo dục mầm non

Ở Việt Nam, việc sử dụng dân ca, đồng dao và các hình thức văn học dân gian trong giáo dục mầm non đã được nhiều nhà nghiên cứu quan tâm trong những năm gần đây. Các nghiên cứu đều khẳng định vai trò tích cực của việc tích hợp nội dung văn hóa địa phương vào hoạt động giáo dục nhằm góp phần phát triển toàn diện cho trẻ và giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Kiên và Nhung (2023) cho rằng việc tích hợp nội dung giáo dục văn hóa địa phương giúp giáo viên đổi mới phương pháp dạy học, nâng cao hiệu quả giáo dục và xây dựng môi trường giáo dục mầm non tích cực. Lan (2021) cũng chỉ ra rằng đồng dao và các hình thức văn học dân gian phản ánh đời sống xã hội có giá trị giáo dục cao, đặc biệt trong việc giáo dục tình cảm, tư tưởng và đáp ứng nhu cầu vui chơi của trẻ mầm non.

Tuy nhiên, các nghiên cứu trong nước cũng chỉ ra nhiều hạn chế trong thực tiễn tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca. Tran & Nguyen (2024) cho rằng việc sử dụng văn học dân gian cho trẻ mầm non ở Việt Nam còn thiếu tính hệ thống, chưa gắn chặt với điều kiện cụ thể của từng cơ sở giáo dục. Đặc biệt, nghiên cứu của Nhung (2025) cho thấy đa số giáo viên mầm non chưa có quy trình rõ ràng trong việc lựa chọn tác phẩm dân gian khi triển khai chương trình giáo dục, dẫn đến việc sử dụng dân ca còn mang tính tùy tiện. Bên cạnh đó, Xuan và Dung (2024) chỉ ra rằng giáo viên mầm non còn gặp khó khăn trong việc lựa chọn bài dân ca phù hợp với trẻ 5–6 tuổi cũng như trong việc tổ chức các hoạt động giáo dục âm nhạc theo hướng phát huy tính tích cực của trẻ.

3.4. Định hướng phát huy giá trị của dân ca trong giáo dục mầm non thông qua tính chủ động chuyên môn của giáo viên

Từ việc đối chiếu các kết quả nghiên cứu quốc tế và trong nước có thể nhận thấy rằng, để nâng cao hiệu quả sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non, cần tiếp cận theo hướng phát huy tính chủ động chuyên môn của giáo viên như một điều kiện cốt lõi. Trong bối cảnh đổi mới chương trình giáo dục mầm non theo định hướng phát triển toàn diện, dân ca chỉ thực sự phát huy giá trị giáo dục khi được giáo viên sử dụng một cách có mục tiêu, có định hướng sư phạm rõ ràng và phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng cơ sở giáo dục mầm non.

Trước hết, cần chú trọng nâng cao năng lực xác định mục tiêu giáo dục khi sử dụng dân ca. Giáo viên cần chủ động xác định rõ mục tiêu phát triển cụ thể cho trẻ trong từng hoạt động giáo dục với dân ca, không chỉ dừng lại ở việc cho trẻ hát đúng giai điệu hay thuộc lời ca. Việc sử dụng dân ca cần gắn với các mục tiêu phát triển ngôn ngữ, cảm xúc, kỹ năng giao tiếp, năng lực thẩm mỹ và ý thức văn hóa, bảo đảm phù hợp với yêu cầu của chương trình giáo dục mầm non hiện hành.

Bên cạnh đó, cần tăng cường tính chủ động của giáo viên trong lựa chọn nội dung dân ca. Giáo viên không nên sử dụng dân ca theo thói quen hoặc phụ thuộc hoàn toàn vào tài liệu có sẵn, mà cần căn cứ vào độ tuổi, đặc điểm phát triển của trẻ và bối cảnh văn hóa địa phương để lựa chọn các bài dân ca phù hợp. Việc lựa chọn nội dung có giá trị giáo dục và gần gũi với đời sống của trẻ sẽ góp phần nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca.

Một định hướng quan trọng khác là đổi mới cách thức thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục với dân ca theo hướng linh hoạt và lấy trẻ làm trung tâm. Giáo viên cần chủ động kết hợp đa dạng các hình thức tổ chức như hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc, trò chơi âm nhạc và các hoạt động trải nghiệm, tạo điều kiện để trẻ tham gia tích cực, thể hiện cảm xúc và khả năng sáng tạo cá nhân. Cách tiếp cận này giúp khắc phục tình trạng tổ chức hoạt động mang tính lặp lại, máy móc, vốn đã được chỉ ra trong nhiều nghiên cứu quốc tế (Bautista & cs., 2023; Hamilton & Murphy, 2023).

Ngoài ra, việc tăng cường năng lực tự đánh giá và điều chỉnh hoạt động giáo dục của giáo viên cũng là một định hướng quan trọng nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng dân ca. Thông qua quá trình tự đánh giá, giáo viên có thể nhận diện mức độ đạt mục tiêu giáo dục, mức độ tham gia của trẻ và những hạn chế trong quá trình tổ chức hoạt động, từ đó điều chỉnh nội dung và phương pháp tổ chức cho phù hợp hơn với điều kiện thực tiễn.

Trong bối cảnh giáo dục mầm non Việt Nam hiện nay, các định hướng nêu trên cần được triển khai gắn với điều kiện thực tiễn của từng cơ sở giáo dục mầm non, bảo đảm tính khả thi và phù hợp với yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục. Việc phát huy tính chủ động chuyên môn của giáo viên không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non, mà còn tạo điều kiện để dân ca và âm nhạc truyền thống được bảo tồn và phát huy thông qua giáo dục, phù hợp với định hướng của UNESCO (2018) về giáo dục gắn với di sản văn hóa phi vật thể.

4. Kết luận và kiến nghị

4.1. Kết luận

Trên cơ sở tổng quan và phân tích các nghiên cứu trong nước và quốc tế, bài báo khẳng định rằng dân ca và âm nhạc truyền thống có giá trị quan trọng đối với sự phát triển toàn diện của trẻ mầm non, đặc biệt ở các lĩnh vực thẩm mỹ, ngôn ngữ, tình cảm – xã hội và nhận thức văn hóa. Dân ca không chỉ là phương tiện giáo dục âm nhạc mà còn góp phần hình thành những hiểu biết ban đầu của trẻ về các giá trị văn hóa và đời sống cộng đồng.

Kết quả phân tích cho thấy, mặc dù tiềm năng giáo dục của dân ca đã được khẳng định, việc sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non hiện nay vẫn còn hạn chế, chủ yếu do cách tổ chức hoạt động mang tính lặp lại, thiếu định hướng sư phạm rõ ràng và chưa phát huy đầy đủ vai trò của giáo viên. Đặc biệt, bài báo làm rõ rằng tính chủ động chuyên môn của giáo viên là yếu tố then chốt quyết định hiệu quả sử dụng dân ca trong giáo dục mầm non, thể hiện ở khả năng xác định mục tiêu giáo dục, lựa chọn nội dung phù hợp, thiết kế và tổ chức hoạt động linh hoạt, cũng như tự đánh giá và điều chỉnh hoạt động giáo dục.

4.2. Kiến nghị

Từ các kết luận trên, bài báo kiến nghị cần tăng cường bồi dưỡng và phát triển năng lực chuyên môn cho giáo viên mầm non theo hướng phát huy tính chủ động trong việc sử dụng dân ca và âm nhạc truyền thống trong hoạt động giáo dục. Nội dung bồi dưỡng cần tập trung vào việc xác định mục tiêu giáo dục, lựa chọn và khai thác nội dung dân ca phù hợp với độ tuổi, bối cảnh văn hóa và điều kiện thực tiễn của cơ sở giáo dục mầm non.

Bên cạnh đó, các cơ sở giáo dục mầm non cần chủ động xây dựng môi trường giáo dục giàu bản sắc văn hóa, tạo điều kiện để dân ca được tích hợp một cách linh hoạt và hiệu quả vào các hoạt động giáo dục hằng ngày. Việc khuyến khích giáo viên đổi mới phương pháp tổ chức hoạt động, tăng cường tự đánh giá và chia sẻ kinh nghiệm chuyên môn sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mầm non, đồng thời bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa thông qua giáo dục, phù hợp với yêu cầu đổi mới chương trình giáo dục mầm non trong bối cảnh hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- Bautista, A., Riano, M. E., Wong, J., & Murillo, A. (2023). Musical activities in preschool education: A cross-cultural comparative study. *Musicae Scientiae*, 102986492311739. <https://doi.org/10.1177/10298649231173919>.
- Denac, O., & Žnidaršič, J. (2018). The use of folk music in kindergartens and family settings. *Creative Education*, 9, 2856–2862. <https://doi.org/10.4236/ce.2018.916214>
- Hamilton, C., & Murphy, V. A. (2024). Folk pedagogy? Investigating how and why UK early years and primary teachers use songs with young learners. *Education 3-13*, 52(8), 1488–1509. <https://doi.org/10.1080/03004279.2023.2168132>.
- Jeremić, B., Gordić, S., Trbojević, A., Jović Vujaković, F., Tubić, M., & Vojvodić Savić, M. (2025). Educators' views on the impact of traditional music on the socio-emotional competencies of preschool-aged children. *International Journal of Cognitive Research in Science, Engineering and Education*, 13(1), 83–95. <https://doi.org/10.23947/2334-8496-2025-13-1-83-95>.
- Kiên, C. Đ., & Nhung, M. T. C. (2023). Biện pháp tích hợp văn hóa Huế trong hoạt động cho trẻ mầm non làm quen với tác phẩm văn học. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ – Đại học Thái Nguyên*, 228(12), 264-272. DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.8428>.
- Lan, L. T. (2021). Nội dung mô phỏng đời sống xã hội của đồng dao dân tộc thiểu số miền núi phía Bắc. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ – Đại học Thái Nguyên*, 226(08), 72-77. DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.4195>.
- Longhi, E. (2009). “Songese”: Maternal structuring of musical interaction with infants. *Psychology of Music*, 37(2), 195–213. <https://doi.org/10.1177/0305735608097042>.
- Mihelač, L. (2022). The role of songbooks in the preservation of children's folk songs in kindergarten. *Journal of Elementary Education*, 15(3), 301–315. <https://doi.org/10.18690/rei.15.3.301-315.2022>.
- Muntean, L. (2020). A theoretical perspective on the therapeutic role of children's folk songs. *Különleges Bánásmód*, 6(1), 75–81. <https://doi.org/10.18458/KB.2020.1.75>.
- Nhung, T. T. (2025). Quy trình lựa chọn tác phẩm văn học dân gian trong thực hiện chương trình giáo dục trẻ 3–6 tuổi ở các trường mầm non vùng dân tộc thiểu số khu vực phía Bắc Việt Nam. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ – Đại học Thái Nguyên*, 230(11), 456-466. <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.13464>.

- Sun, Y. (2023). Analysis of China preschool music education on the teaching of Chinese and foreign folk music. *Journal of Education, Humanities and Social Sciences*, 23, 960-967. [10.54097/ehss.v23i.15102](https://doi.org/10.54097/ehss.v23i.15102).
- Tran, T. N., & Nguyen, T. U. S. (2024). An Overview Study on Using Folk Literature Works in Educating Children in Preschool. *VNU Journal of Science: Education Research*, 41(1). doi:10.25073/2588-1159/vnuer.5073.
- UNESCO. (2018). Safeguarding intangible cultural heritage through education. <https://ich.unesco.org/en/education>.
- Welch, G. F. (1998). Early childhood musical development. *Research Studies in Music Education*, 11, 27–41. <https://doi.org/10.1177/1321103X9801100104>
- Zhang, W., Sun, J., & Shen, C. (2023). A study on the integration of Zhejiang South folk songs and early childhood teaching activities. *Transactions on Comparative Education*, 5, 83–89. <https://doi.org/10.23977/trance.2023.050813>.
- Young, S. (2016). Early childhood music education research: An overview. *Research Studies in Music Education*, 38(1), 9-21. <https://doi.org/10.1177/1321103X16640106>.
- Yücesan, Y., Portugal, G., & Figueiredo, M. (2023). Cultural heritage in early childhood education: a systematic review. *European Early Childhood Education Research Journal*, 31(6), 866–883. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2023.2207031>.
- Xuan, P. T., & Dung, T. A. (2024). Choosing Folk Song for Children 5-6 Years Old Through Teaching Organization Music Activities in Preschool. *European Journal of Theoretical and Applied Sciences*, 2(3), 74-81. [https://doi.org/10.59324/ejtas.2024.2\(3\).08](https://doi.org/10.59324/ejtas.2024.2(3).08).